

ତଳେ କେତେକ ଘନବସ୍ତୁର ଚିତ୍ର ଦିଆ ହୋଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକର ଆକୃତି ଖାଲି କୋଠାରେ ଲେଖ ।

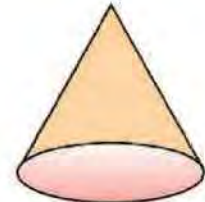

ତୁମ ଘରେ ଥିବା ବା ପରିବେଶରୁ ମିଳୁଥିବା ନିମ୍ନଲିଖିତ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କର ।

ପୁରୁଣା ଚର୍ଚ୍ଚ ବ୍ୟାଚେରୀ, ଦିଆସିଲି ଖୋଳ, ଲୁହୁ ଗୋଟି, ବଳ, କ୍ରିକେଟ୍ ଷ୍ଟମ୍ପ, ଜ୍ୟାମିତି ବାକ୍ସ, ରବର ।

ଏହି ଘନ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତଳ ଖାଲି ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

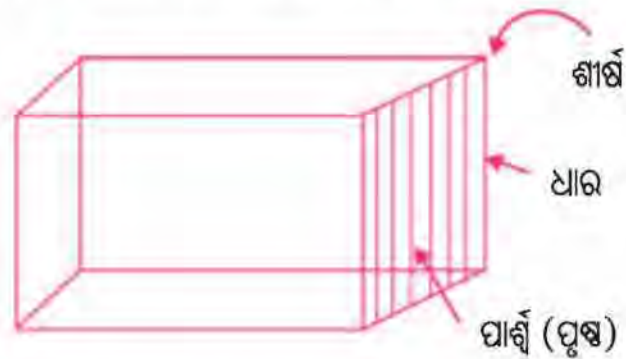
(କ) କେବଳ ସମତଳ ପୃଷ୍ଠ ଥିବା ଘନବସ୍ତୁ

(ଖ) କେବଳ ବକ୍ରତଳ ପୃଷ୍ଠ ଥିବା ଘନବସ୍ତୁ

(ଗ) ଉଭୟ ବକ୍ରତଳ ଓ ସମତଳ ପୃଷ୍ଠ ଥିବା ଘନବସ୍ତୁ

• ଗୋଟିଏ କାଠବାକ୍ସ ନିଅ । ଏହା ହେଉଛି ଆୟତଘନ ଆକୃତିର । ଆୟତଘନ ଆକୃତିର ଆଉ ୫ଟି ଜିନିଷର ନାମ ଲେଖ ।

ତଳେ ଗୋଟିଏ ଆୟତଘନର ଚିତ୍ର ଦିଆଯାଇଛି । ଏହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ଓ ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶକୁ ଚିହ୍ନି ।

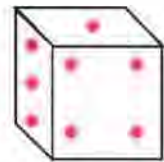
ଏହାର ଧାରଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ବିନ୍ଦୁରେ ମିଶିଛନ୍ତି ତାହା ହେଉଛି ଆୟତଘନର ଶୀର୍ଷ । ଆୟତ ଘନର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଖ ହେଉଛି ଏହାର ପାର୍ଶ୍ୱ ବା ପୃଷ୍ଠ ।

ଗଣି ଲେଖ- ଆୟତଘନର ଶୀର୍ଷସଂଖ୍ୟା କେତେ ? _____

ଏହାର ଧାର ସଂଖ୍ୟା କେତେ ? _____

ଏହାର ପାର୍ଶ୍ୱ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ? _____

• ତୁମେ ଲୁହୁଗୋଟି ଦେଖୁଥିବ ଓ ଏହାକୁ ନେଇ ଲୁହୁ ଖେଳିଥିବ । ଲୁହୁଗୋଟି ହେଉଛି ସମଘନ ଆକୃତିର । ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, ଲୁହୁଗୋଟିର ଦୈର୍ଘ୍ୟ, ପ୍ରସ୍ଥ ଓ ଉଚ୍ଚତା ଅଛି । ଏହାର ଦୈର୍ଘ୍ୟ, ପ୍ରସ୍ଥ ଓ ଉଚ୍ଚତାର ପରିମାଣ ସମାନ । ସମଘନ ଆକୃତିର କେତୋଟି ଜିନିଷର ଉଦାହରଣ ଦିଅ ।

ଗଣି ଲେଖ- ସମଘନର ଶୀର୍ଷସଂଖ୍ୟା କେତେ ? _____

ଏହାର ଧାର ସଂଖ୍ୟା କେତେ ? _____

ଏହାର ପାର୍ଶ୍ୱ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ? _____

• ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଜ୍ୟାମିତିବାକ୍ ଥିବାର ଦେଖୁଥିବ । ଏହା ଭିତରେ କାଠ ତିଆରି ଗୋଟିଏ କୋନ୍ ଆକୃତିର ବସ୍ତୁ ଥିବାର ଦେଖୁଥିବ । ତୁମେ ମଧ୍ୟ ମାଟିରେ କୋନ୍ ଆକୃତିର ବସ୍ତୁଟିଏ ତିଆରି କରି ପାରିବ । ତୁମ ପରିବେଶରେ ଦେଖୁଥିବା କେତୋଟି କୋନ୍ ଆକୃତି ବିଶିଷ୍ଟ ବସ୍ତୁର ନାମ ଲେଖ ।

ଗଣି ଲେଖ - କୋନ୍ର ଶୀର୍ଷସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

ଏହାର ଧାର ସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

ଏହାର ପାର୍ଶ୍ବ ସଂଖ୍ୟା କେତେ ?

- କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳରେ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ବଲ୍ ହେଉଛି ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଘନ ବସ୍ତୁ । ଏହା ହେଉଛି ଗୋଲକ ଆକୃତିର । ତୁମ ଚାରିପଟେ ଦେଖୁଥିବା ଗୋଲକ ଆକୃତିର ବସ୍ତୁମାନଙ୍କର ଉଦାହରଣ ଦିଅ ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, ଗୋଲକର ଧାର ଓ ଶୀର୍ଷ ନାହିଁ । ଏହାର କେବଳ ଗୋଟିଏ ବକ୍ର ପୃଷ୍ଠ ଅଛି ।

- ସିଲିଣ୍ଡର ଆକୃତିର ବସ୍ତୁଟିଏ ନିଅ । ଏହାର କେତୋଟି ଧାର ଓ ତଳ ଅଛି ଗଣି ଲେଖ ।

ଧାର ସଂଖ୍ୟା

ତଳ ସଂଖ୍ୟା

ଲକ୍ଷ୍ୟ କର, ସିଲିଣ୍ଡର ଆକୃତିର ବସ୍ତୁର ଶୀର୍ଷ ନ ଥାଏ ।

ନିମ୍ନ ଘନବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ବସ୍ତୁର ନାମ	କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଘନବସ୍ତୁ	ଶୀର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା	ଧାର ସଂଖ୍ୟା	ପାର୍ଶ୍ବ ସଂଖ୍ୟା
ଇଟା				
ଲୁହାଗୋଟି				
ଗୁଲ୍‌ବାଡ଼ି				
ଫୁଟବଲ୍				
ଜୋକର ଟୋପି				

ସମଘନ, ଆୟତଘନ ଓ କୋନ୍ର ପାର୍ଶ୍ବସଂଖ୍ୟା, ଧାରସଂଖ୍ୟା ଓ ଶୀର୍ଷସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ କ'ଣ ସଂପର୍କ ଅଛି ସ୍ଥିର କର ।

ଏହି ଘନବସ୍ତୁମାନଙ୍କର ଶୀର୍ଷସଂଖ୍ୟା ଓ ପାର୍ଶ୍ବସଂଖ୍ୟାର ସମଷ୍ଟିରୁ ଧାର ସଂଖ୍ୟା ବିଯୋଗ କଲେ ବିଯୋଗଫଳ ୨ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସିଲିଣ୍ଡର ଓ ଗୋଲକ ପାଇଁ ଏହି ନିୟମ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

୧. ବିଆପାରଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତୁର ଚିତ୍ରପାଖରେ ତା'ର ପାର୍ଶ୍ୱ ସଂଖ୍ୟା, ଧାର ସଂଖ୍ୟା ଓ ଶୀର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା ଲେଖ ।

ବସ୍ତୁ	ପାର୍ଶ୍ୱସଂଖ୍ୟା	ଧାରସଂଖ୍ୟା	ଶୀର୍ଷସଂଖ୍ୟା

୨. ଉତ୍ତର କେଖ ।

- କ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ଶୀର୍ଷ ନାହିଁ ? _____
- ଖ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଧାର ଧାର ଅଛି ? _____
- ଗ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ତିନୋଟି ପାର୍ଶ୍ୱ ଅଛି ? _____
- ଘ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱ ଅଛି ? _____
- ଙ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ଗୋଟିଏ ଶୀର୍ଷ ଅଛି ? _____
- ଚ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର କେବଳ ଦୁଇଟି ଧାର ଅଛି ? _____
- ଛ) କେଉଁ କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ଉଭୟ ବକ୍ରତଳ ଓ ସମତଳ ଅଛି ? _____
- ଜ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର କେବଳ ସମତଳ ଅଛି ? _____
- ଝ) କେଉଁ ଘନବସ୍ତୁର ଗୋଟିଏ ବକ୍ରତଳ ଓ ଗୋଟିଏ ସମତଳ ଅଛି ? _____
- ଞ. ଗୋଟିଏ ସମଘନ, ଆୟତଘନ, କୋନ, ଗୋଲକ ଓ ସିଲିଣ୍ଡରର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କର ।